

L. J. – K. G.: 1 könyv – *A jövő nem a miénk*

L. J.: Egészen különleges antológiát tarthatunk a kezünkben, hogyha a JAK kiadónál a világirodalmi sorozatban megjelent antológiát, *A jövő nem a miénk* című kötetet fellapozzuk. Diego Trelles Paz, fiatal perui író szerkesztette az összeállítást, ő jegyzi az előszavát is, és az egész Dél-Amerikai térségből öleli egybe ifjú írók műveit, Kertes Gábor az, aki számunkra, magyarok számára megszerezte a könyvet, és lefordította, remek fordítással. Nagyon sokféle kötet, és egyfelől nagyon másképp bontakozik ki, mint amit mi megszoktunk a dél-amerikaiaktól, sehol nincs ez az úgynevezett mágikus realizmus, sőt, ők harcosan elhatárolódnak tőle, másrészt viszont, ha Mario Vargas Llosa stílusának villódzására, sokszínűségére gondolunk, vagy Cortázar rejtelmes vagy geometriai fantáziájára, akkor bizony, én azt hiszem, hogy az ősök letagadhatatlanok, akárhogy is elüt ez a szöveg, ez a nagyon sokszínű patchwork a dél-amerikai prózának attól a vonulatától, amelyet mi jobban ismerhetünk. Hogyan vezetett ennek a könyvnek az útja Magyarországra, vagy hogyan vezetett a te utad ehhez a kötethez?

K. G.: 2008-ban kezdődött az egész, akkor jelent meg a kötet első lépcsője, még online módon, egy kolumbiai folyóirat hasábjain, ez 16 országból 63 író novelláit tartalmazta, én pedig erre találtam rá. Aztán megjelent 2009-ben az első kiadása Argentínában, és ezt követték sorban a kisebb független kiadóknál Bolíviában, Chilében, Panamában, Mexikóban, és ahogy egyre nagyobb teret kapott Latin-Amerikában, megjelentek Latin-Amerikán kívüli fordítások is, könyvformában az első volt a magyarországi. Idén pedig megjelenik az Egyesült Államokban, Peruban...

L. J.: Szóval ezek a kisebb országok is a nyomdokunkba lépnek... Ilyen színes képet, vagy ilyen tág merítést szerintem nem is nagyon kapott még dél-amerikai irodalomból a magyar olvasó, hiszen a chilei, a guatemalai, a kubai, a mexikói szerzők megáruznak itt egy gyékényen. És talán mégis kialakul egy egységes kép. Ez abból eredeztethető, hogy ők valami harcos, nemzeti kiváltást sürgetnek, vagy abból, hogy megváltozott a világ, és globálisabbak vagyunk?

K. G.: Mindenképpen globálisabbak vagyunk, és úgy

egyforma a kötet, vagy úgy hasonlítanak egymásra a novellák, úgy adják ugyanazt a képet, hogy közben nagyon is különbözőek. Tematikailag, stílusban, minden értelemben különböznek egymástól, de mégis, valami összeköti őket, és ez a valami talán az, hogy a szerzőik nyitott világban élnek, már szakítottak – tudatosan és tudat alatt is – a mágikus realizmussal, talán mondhatjuk így, viszont a témák, amelyekből merítenek, egyrészt helyiek, vagyis jelen vannak ott, Latin-Amerikában, ugyanakkor, hozzánk hasonlóan mindenféle hatások érik őket is a világból, ezért talán még közelebbinek érezhetjük a témaválasztásaikat, viszont mégis megmarad az írásokban valamiféle egzotikum, ami a korábbi latin-amerikai olvasmányainkat jellemezte.

L. J.: Igen, és a mindennapisághoz vagy a köznapisághoz, sokszor még akár a szakmunkás szintű léthez vagy a paraszti léthez való közelség is érződik. Nagyon jó példa erre az az egyetemista fiú, aki hajnalban a halpiacon kezd, hogy előteremtse az egyetemi költségeket, aztán este is ott van a bulizó egyetemisták között, és amikor origamit hajtogat a szalvétából, annak halszaga van, halat hajtogat a szalvétából, és annak halszaga van, de nem meri elárulni, hogy ő egy másik kaszthoz vagy egy másik osztályhoz tartozik. Ugyanígy többször előjön az is, hogy nagyon máshol van a föld világa, vagy a föld közeli emberek világa és az intelligencia világa között nagy-nagy szakadék tátong, ez fölbukkanhat egy első szerelem vagy a szüzesség elvesztésének a történetében, előjön nagyon sok más viszonylatban is. Nagyon szabadon beszélnek például az erőszakról. Például, valaki végignéz egy nemi erőszakot, és miután felkorbácsolódik bennünk az összes indulat, kiderül, hogy ő a legbrutálisabb az egész történetben. Vagy forradalmár fiatalok azzal kezdik, hogy kutyákat akasztgatnak fel, nem is tudom, tiltakozó gesztusképpen. Ez abból fakad, hogy megint csak, ezt tudjuk, egy rosszabb közbiztonságú vagy egyáltalán, egy erőszakosabb világból jönnek, vagy ez is, az erőszak jelenléte is az internetes, filmes, tehát a mai technikai világon keresztül araszolgat be a prózájukba.

K. G.: Szerintem ez inkább helyi sajátosság. Tehát a tabudöntögetés, az erotika, a beteges erotikafölfogás, az

erőszak, ha nem is fölállása, de nyílt tálalása valóban megjelenik ezekben a novellákban. Mondani szokás, hogy Latin-Amerika a világ legerőszakosabb régiója, és ők ebben a mindennapi erőszakban élnek. Talán épp egy kolumbiai novellában jelenik meg a halálhoz való viszony vagy az erőszakhoz való viszony, ahol ez már valóban annyira a mindennapok része lesz, hogy közönyt vált ki az emberekből, majd újabb erőszakot, akár tömeges erőszakot. Ez nagyon-nagyon átszővi a prózájukat.

L. J.: Igen, és akkor is, amikor például arról van szó, hogy valaki szinte betegesen készül, menekülne is, de készül is a hurrikánnal való találkozásra, vagy amikor a családon belüli erőszakot, mint egyfajta új faj alapítását, egy apa és lánya közötti több mint érdekes kapcsolatot valamiféle misztikus színben próbál feltüntetni a szerző. Mindez össze is kapcsolódik tehát a szexualitással, ahogy például a szőr köré és a szőr leborotválása köré szerveződő kis kolesztörténetben, természetesen ez nem egy amerikai habos változat – szappanhabos, de nem habos egyáltalán. Azt is gondolom, de lehet, hogy csak az én szemüveggel van a baj, hogy az írásoktól nem idegen, akár egy szimbolikus is értelmezhető fantasztikum, a klasszikus értelemben vett mágikus realizmus mögött majdnem mindig van egy parabola, vagy ott van egy másik világ jelenléte, egy másik szervezésű valóság, van benne valamiféle fantasztikum, míg itt talán egy novella kivételével, amelyben a mamutleves receptjét tudhatjuk meg, ami nem haszontalan persze ebben a mai krízises világban, nincs ugyan kimondva, de mintha majdnem mindig ott lebegne.

K. G.: Szerintem vannak ilyen novellák, például a Schwebelin novella, A pusztán olyan fantasztikummal dolgozik, amelyik nagyon nehezen megfogható, vagy hétköznapiak tűnik. Viszont kétségtelen, hogy a fantasztikum nem a legfontosabb főszál az antológiában, talán nem arra lehet fölfűzni a legtöbb novellát. De biztos, hogy vannak olyan nagy öregek, akár a boom nagyjai között is, akik nagyon komoly alapokat fektettek le a fantasztikus szépirodalomban – talán Cortázar említhető, Borges, akik nagyon tudatosan és rendkívül precízen művelték –, és nyilvánvalóan ezek a fiatalok is merítették abból az örökségből.

L. J.: Amerika túl nagy ahhoz, hogy egységes írói hatásokról lehetne beszélni, de mondható, hogy irodalmilag, irodalmi értelemben közelebb áll ezekhez a fiatalok-

hoz az észak-amerikai kontinens, mint mondjuk Európa? Vagy ez megint csak innen látszik így.

K. G.: Ezt nyugodtan kimondhatjuk, egyértelműen sorolhatnánk akár szerzőket is, például Carver biztosan ott van néhányuk listáján, tehát, vannak olyan észak-amerikai írók, akik komoly hatással voltak rájuk, de tagadhatatlanul vannak európai kortársak is egyesek olvasmánylistáján, sőt, akár klasszikusok. Az őket érő irodalmi befolyás mindenképpen köthető Észak-Amerikához és a globális világkultúrához, de esetenként például tetten érhetők a távol-keleti kulturális hatások is.

L. J.: Igen, vannak ilyenek, például a Murakami témára írt novella. Mennyire fontos itt a nemzedéki szerveződés? Mert az internet – olyan országokban, ahol a közlekedés sem biztos, hogy úgy néz ki, hogy „hogy ha nékem sok pénzem lesz felülök a repülőre”, vagy nem lesz sok pénzem –, a digitális összeköttetés mégiscsak segített abban, hogy ők tulajdonképpen elég harsány gesztussal nemzedékké szerveződtek, fesztivált rendeztek, és kiválasztották maguk közül a legfontosabbakat, a zászlóvivőket, leosztottak maguknak hadseregszerepeket, nem mondom, hogy irodalmi junta-ként, mert elég rosszízű lenne ebben a térségben így fogalmazni, de mégiscsak határozott „hatalomátvétel” történt.

K. G.: Mindezt úgy, hogy személyesen nem föltétlenül ismerik egymást, a kapcsolattartás, ugyanúgy, ahogy nálunk, nagyrészt az interneten keresztül zajlik, és valóban, akár ez az antológia is elvezetett oda, hogy ez a generáció kicsit megerősödjön, és aztán személyesen is találkozzanak egymással, megbeszéljenek dolgokat, irányokat jelöljenek ki, mégsem látok annyira konkrét generációs szerveződést a könyv mögött. Ez a 30-as írógeneráció ugyanúgy individualista, ahogy a mai világunk, tehát, próbálnak érvényesülni, viszont konkrétan ez az antológia talán tényleg segített abban, hogy az individualizmus felől a közösségi lét irányába terelődjenek, és igenis, közösségként is hallassák a hangjukat, ezt a közösséget pedig valahogy úgy körvonalazzák, hogy a Latin-Amerikán kívüli világ is „az” új latin-amerikai prózaírók generációjaként tekintsen rájuk.

L. J.: Nem marad más hátra, hogy a nézők, akik egy rózsavízillattól mentes, de nagyon harsány, friss, szemtelen, jóízű, sodró történetekből összeálló körképet szeretnének szemügyre venni, mindenképpen a kezükbe fogják *A jövő nem a miénk* antológiát.